

Крамар Ірина

доктор економічних наук, професор
професор кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Лисий Володимир

студент групи ППм-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Iryna Kramar

Doctor of Sciences (Economics), Professor
Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Volodymyr Lysyi

Student of the group PPM-51
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ БІОЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ SOME ASPECTS OF THE BIOECONOMY DEVELOPMENT IN UKRAINE

Однією із ключових передумов розвитку економіки будь-якої країни є розвиток та удосконалення підприємництва як особливого виду господарської діяльності. Саме підприємництво сприяє інноваційному типу економічного зростання, що ґрунтується на підприємницькій ініціативі у сфері науково-технічної та організаційно-економічної діяльності.

З метою забезпечення сталого розвитку окремих підприємств, галузей та економіки в цілому важливим є зважене й обґрунтоване стратегічне управління, пов'язане з інтеграцією ресурсів, бізнес-процесів і конкурентної політики. Саме комплексний та мультифункціональний підхід є ключовим у формуванні ефективної стратегії підприємства. У даному контексті важливим її елементом виступає процес планування як у коротко-, так і в довгостроковій перспективах, зокрема для підприємств біоенергетичної галузі. В умовах сталого розвитку економіки кожне підприємство повинно чітко виділяти свої конкурентні переваги для охоплення більшої частки ринку й максимізації прибутку з дотриманням критеріїв енергоефективності, екологічності та інноваційності. Саме тому обрання ефективної стратегії управління повинно забезпечити стійкий розвиток підприємства не лише з точки зору досягнення ним позитивних економічних результатів, а й забезпечення екологічних, технологічних та соціальних стандартів діяльності.

Сучасні глобальні проблеми людства, зокрема, вичерпність викопних ресурсів, невпинно зростаюча кількість населення у світі, дефіцит продуктів харчування та ліків в окремих регіонах, забруднення навколишнього середовища тощо, зумовили необхідність пошуку альтернатив хімічній сировині та технологіям, зміну традиційного виробництва шляхом використання біотехнологій, біопродуктів та біопроектів. У даному контексті важливого значення набуває біоекономіка, яка заснована на застосуванні біотехнологій, що використовують відновлювану біологічну сировину [1].

На сьогодні у світі працює 575 заводів з виробництва біоетанолу загальною потужністю 80,631 млн. тонн, при цьому економія нафти при використанні біоетанолу становить 50 млн. тонн, що дорівнює річному споживанню у Нідерландах і Польщі разом [2]. Виробництвом біоетанолу у світі, як правило, займаються технологічно-розвинені країни, які при цьому мають достатньо запасів відновлювальної високоенергетичної біосировини. За даними [2] частка США у виробництві біоетанолу становить близько 55 %, Бразилії – 34 %. У той же час спостерігається тенденція зростання обсягів виробництва біопалива в Європі та Китаї.

Розвиток біоекономіки є надзвичайно актуальним напрямком і для України, адже з одного боку, вона має для цього значний потенціал, а з іншого – це дозволить знизити виробничі енергозатрати, відновити родючість ґрунтів, збільшити рівень зайнятості сільського населення, забезпечити ринок продовольством та сировиною вітчизняного виробництва.

У березні 2021 року Кабінет Міністрів України ухвалив Національну економічну стратегію на період до 2030 року. Місією цієї Стратегії є «створення можливостей для реалізації наявного географічного, ресурсного та людського потенціалу країни з метою забезпечення належного рівня добробуту, самореалізації, безпеки, прав та свобод кожного громадянина України через інноваційне випереджальне економічне зростання з урахуванням Цілей сталого розвитку та необхідності досягнення кліматичної нейтральності не пізніше 2060 року» [3].

Одним із принципів економічної політики країни відповідно до даної Стратегії визначено декарбонізацію економіки, що полягає у підвищенні енергоефективності, розвитку відновлюваних джерел енергії, розвитку циркулярної економіки та синхронізації із ініціативою «Європейський зелений курс». З даним питанням безпосередньо і пов'язана біоекономіка.

У свою чергу, Україна має перспективи для виробництва та споживання біологічних видів палива. У складних сучасних умовах функціонування, біопаливо відіграє важливу роль у забезпеченні стійкого розвитку національної економіки загалом та окремих галузей зокрема. Вітчизняна індустрія біопалива пропонує біогаз, біоетанол і «зелену» електроенергію. Кожен із цих видів біологічного палива розвинений по-різному. Варто зазначити, що потенціал української альтернативної енергетики повною мірою не використовується.

З метою стимулювання виробництва та використання біологічних видів палива, розвитку в Україні національного паливного ринку на основі залучення біомаси, як відновлювальної сировини для виготовлення біологічних видів палива Верховною Радою було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива» [4].

Окрім того, слід зауважити, що Україна імпортує значний обсяг нафтопродуктів, ціни на які залежать від курсових коливань та сезонності, що виступає ще однією причиною необхідності переорієнтації на виготовлення біопалива. За інформацією «Української асоціації виробників біоетанолу», у 2021 році було вироблено 77 тис тонн біоетанолу [5]. За словами Андрія Біленького, представника компанії ETG, «загалом можна орієнтуватися на забезпечення 10% частки європейського ринку біоетанолу, що становить 1,8 млн т кукурудзи і 10% від загальної пропозиції кукурудзи в Україні...», що дозволить створити додану вартість і додаткову стабільність внутрішнім цінам [6].

Додавання біоетанолу до бензину дозволяє також покращити економічну незалежність держави, сприяти скороченню парникових газів та створенню замкнутого виробничого циклу (вирощення та переробка культур, отримання біоетанолу, біогазу, електроенергії, створення стоків, доочищення їх та повернення у землю у вигляді міндобрив), що має як економічний, так і екологічний ефект.

Окрім того, на сьогодні розроблено ряд вітчизняних технологій переробки біоетанолу, зокрема, в диметоксиетан, як перспективну кисневмісну добавку до моторних палив. Розширення застосування паливного етанолу та його похідних у нашій країні, що відповідало б світовим тенденціям використання відновлюваних ресурсів, можливе лише за умови запровадження низки заходів на рівні держави, зокрема, встановлення пільгового акцизу на альтернативне моторне паливо та запровадженні доступного кредитування для будівництва нових потужностей з виробництва та переробки біоетанолу та державної підтримки підприємств даної галузі.

Перелік використаних джерел:

1. Проциликіна А. М. Передумови становлення та розвитку біоекономіки. Ефективна економіка № 12, 2016. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5314> (дата звернення: 12.03.2023 р.).
2. СИГАЙОВ А.О. Перспективи економіки виробництва біоетанолу. Облік і фінанси АПК: освітній портал. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/perspektivi-ekonomiki-virobnictva-bioetanolu.html> (дата звернення: 19.03.2023 р.).
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179 Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (дата звернення: 18.03.2023 р.).
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива. № 1391-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1391-17#Text> (дата звернення: 19.03.2023 р.).
5. Укрібіоетанол. Українська асоціація виробників біоетанолу. Офіційний веб-сайт. URL: <https://ukrfuel.org/> (дата звернення: 20.03.2023 р.).
6. Ринок біопалива: наскільки відкрите вікно можливостей для України. Агропортал. 2023. URL: <https://agroportal.ua/publishing/lichnyi-vzglyad/rinok-biopaliwa-naskilki-vidkrite-vidkno-mozhливостей-dlya-ukrajini> (дата звернення: 20.03.2023 р.).

УДК 658.64

Поливода Анастасія

студентка групи БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Галушак Ольга

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри менеджменту та адміністрування

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Anastasiia Polyvoda

Student of the group BM-31

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

Olha Halushchak

PhD (Economics), Docent

Associate Professor of Management and Administration Department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ ORGANIZATIONAL ASPECTS OF INTERNET TRADE

У ХХІ столітті Інтернет є безпосередньо чи опосередковано дотичним до усіх сфер діяльності в суспільстві. Він дає неймовірно великі можливості для розвитку, спілкування чи матеріального збагачення при відсутності територіальних, вікових та часових бар'єрів. Завдяки можливостям Інтернету при спалаху пандемії COVID-19 здійснення різних видів діяльності відбувалося віддалено, люди здебільшого працювали з дому. В умовах карантину надання деяких послуг та виконання робіт стало неможливим, натомість значно розширилася онлайн-діяльність. Це, у свою чергу, відкрило можливості для:

- заробляння онлайн;
- придбання онлайн;
- навчання онлайн;